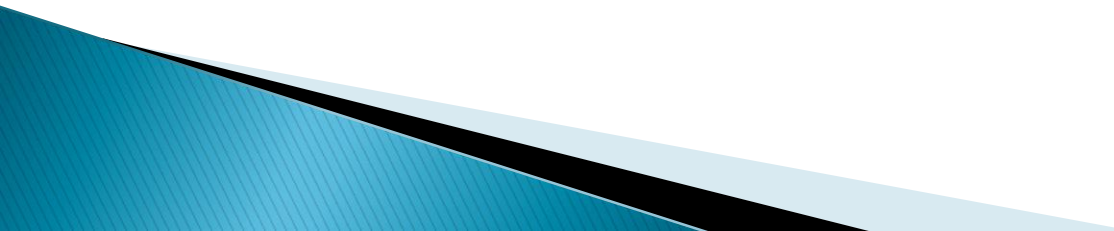

Skandinavisk nabospråkforståelse

Myter og fakta

Hva betyr nabospråk?

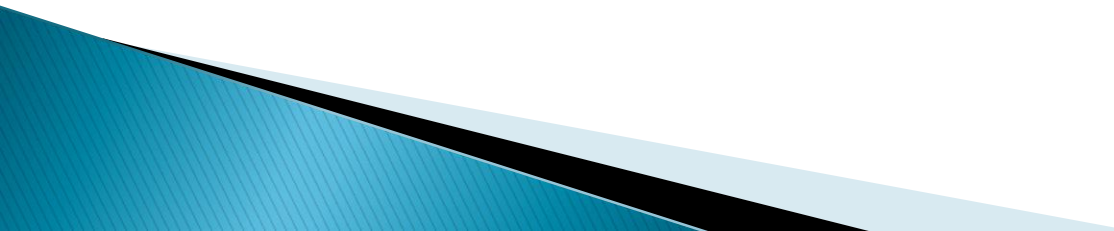
- ▶ Geografisk forstand (neighbours)
 - ▶ Politisk (samme land, situasjoner av språkdominans)
 - ▶ Lingvistisk (av samme diakronisk opphav, hører til samme “tett” gruppe)
-

Jørn Lund, *Språk i Norden* (2000)

Min søn har studeret et semester på University of British Columbia i Vancouver.

Indimellem slapper han af med et par danske studiekammerater, det er godt at kunne hvile i sit modersmål, at kunne udtrykke sig med alle nuancer, at forstå det underforståede. I en e-mail beskrev han den skandinaviske situation således: norske og danske studerende taler deres modersmål indbyrdes, svenske og norske gør det også, men danske og svenske taler engelsk.

Felles trek

- ▶ Norsk og svensk – den geografiske plasseringen på Den skandinaviske halvøya (likheter i uttale, talemål)
 - ▶ Dansk uttale skiller seg fra både svensk og norsk
 - ▶ Norsk og dansk – i veldig stor grad felles ordforråd
 - ▶ Svensk skiller seg ut
-

Forskning

- ▶ *Internordisk språkforståelse i en tid med økt internasjonalisering (INS)*
- ▶ **Håller språket ihop i Norden?**
<http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2005-573/>
- ▶ Hoveddelen av informantene var gymnasiaster / elever i videregående skole, altså folk i 18–19-årsalderen (ca 1850 ungdommer)

Testen

Testen består av tre deler:

- 1) Et videoopptak av TV-programmet *Vil du bli millionær?* i dansk, norsk svensk og engelsk versjon. Her er opptaka naturligvis ikke nøyaktig like, men ettersom opplegget alt er det samme, bør de likevel være sammenlignbare. Testen består i å svare på fem enkle spørsmål om det som ble sagt.
- 2) Et lydbandopptak av en nyhetsmelding på de samme språka – her er tekstene identiske oversettelser – og igjen følger fem innholdsspørsmål.
- 3) En skriftlig tekst der informantene skal velge den rette oversettelsen av ti forskjellige ord som forekommer i teksten, og der de får tre ulike alternativer å velge mellom.

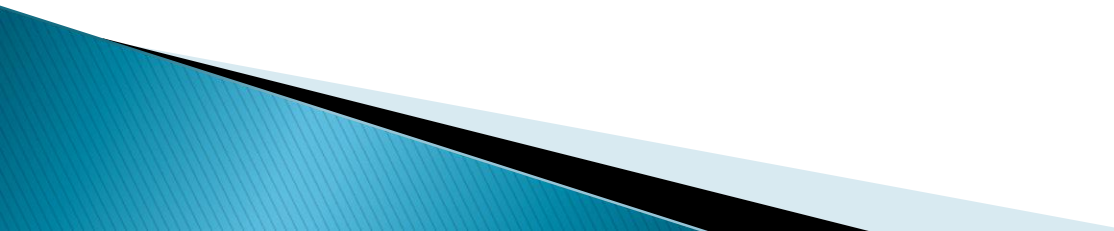
Noen resultater

Hovedstadsboerne både i Danmark og Sverige er de dårligste i nabospråkforståelse – københavnerne bor jo nesten i Sverige, men forstår likevel ikke stort bedre svensk enn århusianerne, og ingen steder i hele Skandinavia forstår de unge så lite dansk som i Stockholm – stockholmmsgymnasiastene ligger faktisk langt bak finlandssvenskene både i Helsingfors og Vasa og i Mariehamn på Åland

Land	Testspråk	Tinnitus	Droger
Danmark	Svenska	5,90	7,05
	Norska	6,69	8,00
Sverige	Danska	6,12	5,83
	Norska	6,81	4,69
Norge	Danska	7,90	8,21
	Svenska	7,66	8,34

Tabell 4:4. Läsförståelsetestens resultat fördelat på språkkombination.

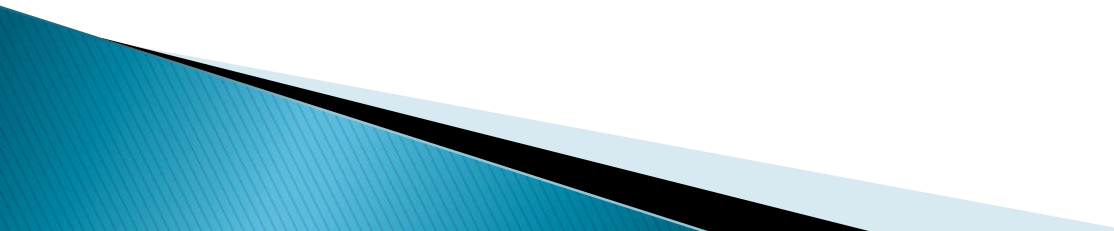
Noen paradokser

- ▶ Nordmenn fikk de dårligste resultatene på forståelse av video på morsmålet og faktisk klarte det svenske testen bedre enn den norske (men det var forskjeller i selve testvideoen: den danske var tydeligere enn den svenske, mens den norske var mest utydelig!)
 - ▶ Ingen test er perfekt!
 - ▶ De fleste deltagerne var dyktigere på å forstå engelsk enn nabospråkene!
-

Konklusjon

Ja, språket håller ihop Norden,
men inte lika bra som för trettio
år sedan. (Delsing & Åkesson,
2005)

Oppskrifter

- ▶ Den norske språksituasjonen – stor variasjon og toleranse for talemål/dialekt
 - ✓ et skrekksenario?
 - ✓ en fordel?
 - ✓ Fonologisk plastisitet (brain plasticity)
-

Teksting (subtitles) på TV

- ▶ TV ikke så verst!
- ▶ Et paradoks eller nødvendighet?
- ▶ Kan hjelpe med å høre/se forskjellene
- ▶ I vår forskning har noen talentfulle barn egentlig lært språk fra TV! (Vulchanova et al., in press, *Journal of Neurolinguistics*)

Styrke leseforståelsen

"Læsning gør forskel. Om forskning i dansk som fremmedsprog i Island"

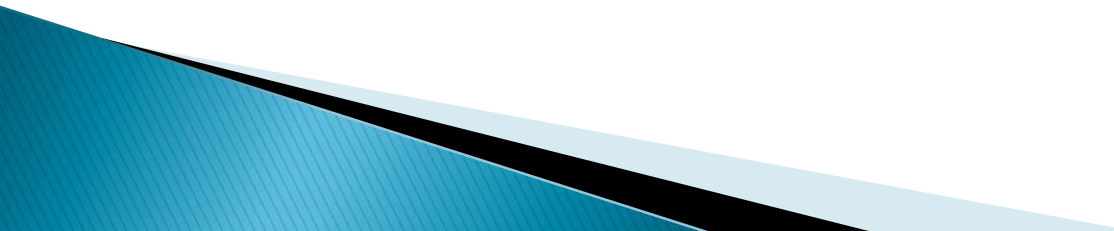
Auður Hauksdóttir (Island)

Awareness raising: *Tør du?* prosjektet

Skoleklasseutveksling

Den flinke språklæreren

- ▶ Barn tilegner seg morsmålet veldig tidlig (The sensitive period)
 - ▶ Samtidig kan de lære flere språk samtidig (simultaneous bilingualism)
 - ▶ Det koster ingenting, og fungerer på forutsetning at man får “språkeksponering” (exposure to input)
 - ▶ Eks.: norske barn i Oslo med svenske barnehageassistenter har lært svensk!
-

Andre forslag

- ▶ Nordiske språk som valgfag på skolen (ved siden av fremmedspråk)
 - ▶ Pocket Scandinavian grammars (N/D/S for dummies utgave)
 - ▶ Mer forskning på hva som er mer utfordrende: ordforråd, grammatikk eller taleforståelse ved å anvende nye metoder (eyetracking)
-